

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep

0032 OSLO

Adm.enhet: Kyst- og havbruksavdelingen
Saksbehandler: Britt Leikvoll
Telefon: 97118906
Vår referanse: 16/15854
Deres referanse:
Dato: 15.02.2017

Att:

Høring - Forslag til forskrift om krav til teknisk standard for landbaserte akvakulturanlegg for fisk

Det vises til høringsbrev av 9. november 2016 med forslag til forskrift om krav til teknisk standard for landbaserte akvakulturanlegg for fisk.

Kort om forslaget

Formålet med forskriftsforslaget er å lage et regelverk for landbaserte akvakulturanlegg, basert på NS 9416: «Landbaserte akvakulturanlegg for fisk – Krav til risikoanalyse, prosjektering, utførelse, drift, brukerhåndbok og produktdatablad». Det foreslås at alle landbaserte anlegg for fisk skal ha en brukstillatelse utstedt fra Fiskeridirektoratet for å kunne drive lovlig virksomhet. Nye anlegg må ha brukstillatelse for å kunne starte opp. Eksisterende anlegg må innen en gitt frist dokumentere sikkerheten til enkeltkomponenter og hele eller deler av anlegget gjennom en en rømmingsteknisk rapport, som blant annet inneholder en tilstandsananalyse på de deler og komponenter som kan medføre rømming av fisk. Når den rømmingstekniske rapporten foreligger kan Fiskeridirektoratet utstede brukstillatelse.

Høringsforslaget har vært til uttalelse hos våre regionkontor. Deres kommentarer er delvis innarbeidet i vårt hørings svar og delvis oppsummert avslutningsvis.

Nedenfor går vi gjennom forskriftsforslaget og merknadene i kronologisk rekkefølge. Vi omtaler kun de bestemmelsene vi har merknader til.

Forskriftsforslaget og merknadene i høringsbrevet

Til § 2 Forskriftens virkeområde

Vi foreslår å omformulere bestemmelsens tredje ledd:

Forskriftens kapitler 2, 3, 4, 5 og 6 gjelder også for vare- og tjenesteleverandøren til næringen.

Til § 4 Definisjoner

Vi foreslår at det i bokstav a presiseres at en avdeling i forskriftens forstand menes område inne eller ute, hvor det produseres fisk – det gjelder for eksempel ikke på pauserom, garderober osv., som følger;

- a) *Avdeling: del av landbasert akvakulturanlegg med produksjon av akvakulturorganismer, som på bakgrunn av for eksempel funksjon, vannstrøm, alder eller tilstand skal forstås som en egen enhet i tilstandsanalyser etter denne forskrift.*

Til § 6 Krav til prosjektering, utførelse og kontroll

Denne bestemmelsen har seks ledd i forskriftsutkastet, mens det i merknadene refereres til syv ledd. Her har sjettede ledd falt bort, vi foreslår at dette tas inn med følgende tekst:

Kontroll av prosjektering og utførelse skal gjennomføres i samsvar med kravene i NS 9416:2013. Merknadene til denne er med i høringsnotatet.

Til forskriftsforslagets syvende ledd hvor Fiskeridirektoratet gis myndighet til å pålegge uavhengig kontroll, er kun kontroll av hele eller deler av prosjekteringen tatt med. Her bør det også gis adgang til kontroll med utførelsen. Vi foreslår at dette tilføyes slik:

«Ved manglende eller mangelfull dokumentasjon på at landbasert akvakulturanlegg er prosjektert og utført i samsvar med krav i NS 9416:2013 kan Fiskeridirektoratet pålegge uavhengig kontroll av hele eller deler av prosjekteringen og utførelsen i samsvar med pålitelighetsklasse 3 i NS-EN 1990.»

I merknadene til bestemmelsen bør det presiseres at i de tilfellene der Fiskeridirektoratet finner det nødvendig å pålegge uavhengig kontroll, så skal dette gjøres for innehaver av akvakulturtillatsens regning. Dette harmonerer med akvakulturloven § 24 om opplysnings- og undersøkelsesplikten, som for øvrig er en av hjemmelsbestemmelsene til denne forskriften, hvor det i forarbeidene (Ot.prop. nr 61 2004-2005) fremkommer at myndighetene ikke skal kompensere næringsutøverne for utgifter i forbindelse med tilsynet.

Til § 7 Krav til dokumentasjon

Innledningsvis i dette leddet refereres det kun til NS 9416, her må det i tillegg tas inn «og kapittel 5 og 6» fordi oppstillingen går utover det som nevnes i standarden.

Bestemmelsens annet ledd lister opp en del dokumentasjon som skal være på plass for å tilsvare «as built»-dokumentasjonen som gis etter plan og bygningsloven. For å komplettere dokumentasjonen er det nødvendig med en beskrivelse av hvordan anlegget er bygd, hvilke komponenter som er brukt og hvor de befinner seg. Dette er «rammeverket» til et landbasert anlegg, og viktig for å få et helhetlig overblikk. Av den grunn bør dette tas inn først i

bestemmelsen, som et nytt punkt a, med en forskyvning av de andre bokstavene. Bestemmelsens annet ledd vil etter dette lyde som følger;

«Det prosjekterende og det utførende foretaket skal etter at det landbaserte anlegget er ferdig og klar for produksjon av fisk, dokumentere i henhold til NS 9416:2013, at:

- a) anlegget er bygd i henhold til standarden, herunder en beskrivelse av hvilke komponenter som er brukt og hvor de befinner seg*
- b) fundamenteringen er i henhold til standarden*
- c) produktsertifikat i medhold av § 16 for kar, rør og slanger foreligger*
- d) det landbaserte akvakulturanlegget og dets komponenter er plassert og montert som planlagt og i henhold til teknisk spesifisering*
- e) alle komponentene er dimensjonert og i henhold til delelistene for anlegget. Komponentene skal være merket og sporbare til produsent.*
- f) komponentene er uskadd etter montering*
- g) brukerhåndbok er tilgjengelig for videre daglig drift*
- h) fastsettelse av tilstandsgrad for hele eller deler av anlegget «*

Kapittel 3. Generelle krav til komponenter

Til § 9 Krav til komponenter

Innledningsvis i første ledd i bestemmelsen står det at komponenter i nye landbaserte akvakulturanlegg skal være prosjektert, produsert og montert i samsvar med krav i NS 9416:2013. I merknadsteksten presiseres imidlertid at bestemmelsen gjelder for både nye og eksisterende anlegg, og dette fremkommer også av sammenhengen. Eventuelt kan «nye» strykes i første ledd.

I merknadene til bestemmelsens annet avsnitt er det kommet inn en setning om at det ved revisjon av landbaserte anlegg vil bli lagt stor vekt på internkontrollsystemet. Denne hører hjemme under merknadene til § 29 om bruk, vedlikehold og varslingsplikt, og må flyttes dit. Merknadene refererer videre til et tredje ledd, som ikke finnes i forskriftsteksten. Siste avsnitt første setning i merknadsteksten må endres som følger; *Videre stilles det krav til at eksisterende anlegg kun har anledning til å ta i bruk komponenter som tilfredsstiller kravene i NS 9416:2013.»*

Til § 10 Krav til sporbarhet

Første avsnitt i merknadsteksten foreslås endret som følger; *«I denne bestemmelsen kreves det at eventuell leverandør og produsent eller denne representant av komponenter har et system for å sikre*

sporbarhet og avvikshåndtering – slik at plikten til å iverksette tiltak ved avvik osv. etter § 13 kan ivaretas».

Til § 11 Krav til brukerhåndbok

I merknadene står det at det er leverandøren som har plikter etter bestemmelsen, i forskriftsteksten står det i tillegg «*produsenten eller dennes representant*». Endres slik at det blir samsvar.

Til § 12 Krav til produktdatablad

I merknadenes første setning refereres det til § 13. Må endres til § 11 for å være i samsvar med forskriftsteksten. I annet ledd refereres det kun til leverandøren, i forskriftsteksten står det i tillegg «*produsenten eller dennes representant*». Endres slik at det blir samsvar.

Til § 13 Plikt til å iverksette tiltak ved avvik, varslingsplikt mv

I merknadene står det at bestemmelsen er en todelt aktsomhetsbestemmelse mellom produsenten eller dennes representant, og leverandøren. Det stemmer ikke med forskriftsteksten, der er disse alternative. Må korrigeres i merknadsteksten, hensikten her er at produsenten eller deres representant og leverandøren er solidarisk ansvarlige for å iverksette tiltak ved avvik og å melde fra til både Fiskeridirektoratet og mottakere av komponenten.

Kapittel 5. Krav til komponenter som skal produktsertifiseres

Til § 17 Krav til produktsertifisering

Forslag til presisering i forskriftsutkastets fjerde ledd; «*Når de akkrediterte har fastslått at produktet tilfredsstillter kravene i NS 9416:2013 og andre standarder som måtte gjelde, kan produktsertifikat utstedes*».

Ved denne endringen får vi inn at de akkrediterte også her rent faktisk skal kontrollere og fastslå at produktet tilfredsstillter kravene. Dette bør også tas inn i merknadene.

Til § 18. Krav til produktsertifikat

Vi foreslår at en under bokstav i) bytter ut begrepet «angivelse» med «beskrivelse», slik at denne lyder som følger:

- i) *Nærmere beskrivelse av produktet, herunder dimensjonerende brukstid*

Med dette ønsker vi at det skal komme klart frem at vi ønsker en oppregning av hvilke dimensjoner, materialer og egenskaper produktet har.

Til § 19 Oppfølging av produksjon

I bestemmelsens annet ledd annet strekpunkt står det «*teknikkene for kvalitetskontroll og kvalitetssikring*». Vi foreslår at «*teknikkene*» byttes ut med «*metodene for kvalitetskontroll og kvalitetssikring*» fordi det da blir tydeligere hvilken dokumentasjon som ønskes.

Ihht bestemmelsenes fjerde ledd foreslås det at akkreditert sertifiseringsorgan minst hvert femte år reviderer kvalitetssystemet. Dette mener Fiskeridirektoratet er for sjeldent, det er nødvendig at slike revisjoner utføres enten annet hvert år eller årlig, fordi våre erfaringer fra NYTEK-regimet tilsier at utviklingen av nye løsninger skjer hyppig. Det er ingen grunn til å tro at utviklingen av løsninger til landbaserte anlegg, med et helt nytt regelverk/regime, vil gå sakte og da er det nødvendig med tett oppfølging. Dette vil også gi næringen trygghet for at kar, rør og slanger som anskaffes virkelig er i henhold til standarden.

I merknadenes første avsnitt foreslår vi at femte setning endres til følgende; «*Konsekvensene av å ikke inkludere en bestemmelse av denne karakter i forskriften er at hvert enkelt sertifiseringsorgan vil bli eier av hver sin sertifiseringsordning, noe som kan føre til en del uønsket praksis*».

Kapittel 6. Dokumentasjon av rømmingsteknisk tilstand

Til § 20 Rømmingsteknisk rapport

Den rømmingstekniske rapporten er inngangsporten for at eksisterende landbaserte anlegg skal få brukstillatelse. Nye anlegg trenger ikke levere en rømmingsteknisk rapport ved første gangs utstedelse av brukstillatelse. Annet avsnitt i merknadene er uklar på dette punkt, vi foreslår at første setning endres til følgende: «*En rømmingsteknisk rapport skal utarbeides for alle eksisterende landbaserte anlegg i forbindelse med søknad om brukstillatelse*».

I merknadenes fjerde avsnitt står det at det ikke alltid må leveres geoteknisk rapport for eksisterende anlegg når det ikke lar seg gjøre å vurdere grunnen under anlegget som alt er plassert der. Dette samsvarer ikke med forskriftsteksten annet ledd punkt a), må rettes slik at det blir samsvar. Vårt forslag:

a) en geoteknisk vurdering av grunnen i samsvar med kravene i NS 9416:2013. *For eksisterende anlegg hvor det ikke lar seg gjøre å vurdere grunnen under anlegget, skal grunnforholdene i området hvor anlegget er plassert, dokumenteres.*

Merknadene bør kanskje presisere at det i slike tilfeller hvor en geoteknisk vurdering ikke kan fremskaffes, så må det være Fiskeridirektoratet som avgjør om den vedlagte dokumentasjonen på grunnforholdene er tilstrekkelig.

Til § 21 Tilstandsanalyse

Første ledd i denne bestemmelsen lister opp minimumskrav til hva tilstandsanalysen skal inneholde. Samtlige av kravene fra bokstav a) til bokstav e) er hjemlet i NS 3424:2012. Bokstav f); plan for nødvendig vedlikehold av den enkelte komponent, er ikke hjemlet i NS

3424:2012, og må derfor tas ut. Krav til ettersyn og vedlikehold fremgår av brukehåndbøkene, og trenger derfor ikke gjentas.

Nåværende annet ledd flyttes til § 20 som et nytt tredje ledd, der den hører hjemme. Da blir § 21 tredje ledd nytt annet ledd.

Til § 24 Krav om ny tilstandsanalyse og rømmingsteknisk rapport

Merknadenes tredje avsnitt fremstår som uklare, og blander sammen de kravene som står i forskriftstekstens første og annet ledd. Tredje avsnitt hører hjemme under merknadene til første avsnitt, fra og med andre setningen. Dette bør flyttes opp under annet avsnitt. Første setning i tredje avsnitt blir da stående igjen som en merknad til bestemmelsens annet ledd.

Kapittel 7. Brukstillatelse

Til § 25 Krav om brukstillatelse

Her er det ikke samsvar i datoene mellom forskriftsteksten og merknadene. Fiskeridirektoratet mener at det for eksisterende anlegg er viktig at det ikke blir innført krav til brukstillatelse før kapasiteten til aktørene i markedet er i samsvar med behovet, se merknadene avslutningsvis til dispensasjonsbestemmelsen.

Til § 27 Krav til brukstillatelse

Denne er det ikke gitt merknader til i høringsnotatet fra departementet. Vi foreslår følgende: *Selve brukstillatelsen er primært en bekreftelse på at Fiskeridirektoratet har mottatt nødvendig dokumentasjon fra innehaver av tillatelsen.*

Kapittel 8. Krav til drift, vedlikehold, ettersyn av og endringer på landbaserte akvakulturanlegg for fisk

I kapitlene 8 og 9 stemmer ikke paragrafnummereringen i forskriftsforslaget, må rettes. I høringsnotatet med merknadene stemmer nummereringen.

Her bruker vi samme nummerering som i forslaget til forskriftsbestemmelser fra departementet.

Til § 30 Bruk, vedlikehold og varslingsplikt

Det vises til merknadene til § 9, annet avsnitt, der det foreslås at disse flyttes frem som siste setning i første avsnitt her.

Kapittel 9. Avsluttende bestemmelser

Til § 33 Dispensasjonsadgang

Fiskeridirektoratet mener det er viktig at man setter en ikrafttredelsesdato som gjør det mulig for alle eksisterende anlegg å skaffe seg brukstillatelse, uten at det blir nødvendig med dispensasjoner i den grad slik vi måtte ved innføringen av anleggssertifikat for sjøbaserte

anlegg. Det foreslås at det foretas en analyse av tilgjengelig kapasitet hos de ulike aktørene som skal sørge for at dokumentasjonen som ligger til grunn for brukstillatelsene foreligger.

Avsluttende merknader

Region Sør som strekker seg fra og med Rogaland til svenskegrensen, inkludert innlandsfylkene bemerker særskilt at i deres område er det svært mange forskjellige typer landbaserte anlegg. Dette gjelder blant annet landbaserte akvakulturanlegg i innlandet med stedegen fisk og forsknings- og undervisningsinstitusjoner som har tillatelser til mange ulike arter, ofte stedegne. Etter deres vurdering må hovedhensynet være at de nevnte anleggene er i en slik stand at det ikke kan rømme fisk derfra, og de forutsetter derfor at dispensasjonsbestemmelsen i forslaget § 33 tar høyde for at det kan gis dispensasjon fra kravet til brukstillatelse for disse anleggene, såfremt de kan dokumentere tilfredsstillende minimumskrav til rømmingssikring.

Region Nord bemerker at risikobegrepet som det vises til i merknadene til § 1 bør nyanseres noe, slik at man tar hensyn ikke bare til sannsynligheten for at en rømming skal inntreffe, men også konsekvensen av en eventuell rømming, for eksempel genetiske eller sykdomsmessige forhold. Anlegg med arter som ikke, eller i liten grad har gjennomgått avl, eller har så få individer at selv et totalhavari ikke utsetter det omkringliggende miljø for en vesentlig konsekvens, gir lavere risiko enn et fullskala anlegg med kommersiell drift. Dette bør, etter regionens mening, gjenspeiles i dispensasjonspraksisen.

Med hilsen

Jens Christian Holm
direktør

Henrik Hareide
Seksjonssjef

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift

Mottakerliste:

Nærings- og fiskeridepartementet Postboks 8090 Dep 0032 OSLO